

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 2. Vtrum in Deo ſit amor ſpecialis circa ſeiſum, & bona ſua
intriſeca.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Ad secundam, nego antecedens cum eius prolatione, intellectum in amore recto & ordinato, quo aliquid melius, & amabilius, amatur propter aliud minus bonum & amabile, cui tamen bonum & commodum est, potestque recte eatenus & vt tale amari. Sic licet per actum spei Deum nobis amemus, quia est summum bonum nostrum, vel vt nos beatos reddat; aut per actum charitatis amemus Deum proximo, quia summum illius bonum est, vel vt ipsi bona supernaturalia conferat: non propterea magis nos diligimus, aut proximum, quam Deum ipsum, qui in omni affectu recto & bene ordinato debet habere rationem obiecti magis boni, & magis amabilis.

Ad tertiam Respondeo, neque Deum, neque amorem intrinsecum Dei, habere finem & causam finalem: sicut non habet causam efficientem. Sed actus ille Dei habet tantum creaturam pro ratione motiva amandi seipsum, tali genere amoris, nimirum velut necessarium & multipliciter bonum creaturam, cuius intrinsecam bonitatem amat, & cui perfectiones aduentitias desiderat: simulque vt sit, & suam perfectionem assequatur, vult in omnia necessaria ad existendum, & ad talem perfectionem assequendam. Non potest autem creatura sine Deo existere & perfici. Quare Deus seipsum vt necessarium ad hunc effectum amat.

SECTIO II.

Utrum in Deo sit amor specialis circa seipsum, & bona sua intrinseca?

10. **R**atio dubitandi est, quia amor specialis & stricte sumptus, prout distinguitur a gaudio, & desiderio, est affectus vniuersalis seu adhaesiuus voluntatis, circa obiectum secundum propriam bonitatem, praescindens ab absentia, & praesentia seu possessione, neutramque excludens aut negans, sed praesens tantum se habens. Desiderium vero est affectus profectiuus circa obiectum bonum, consideratum vt absens. Gaudium denique est affectus adhaesiuus voluntatis circa obiectum bonum, consideratum vt praesens & possessum. Porro gaudium & desiderium ex amore nascuntur. Ex eo enim quod obiectum amamus simpliciter propter suam bonitatem, solemus inclinari ad eius desiderium, si est absens; & ad gaudium, propter eius possessionem, si est praesens. Vt igitur in Deo sit amor specialis & stricte sumptus circa seipsum, & bona sua intrinseca, debet in hoc obiectum tendere vt praescindens a praesentia & absentia. Talis autem praesensio repugnat intellectui diuino, qui semper Deum & omnia ipsi intrinseca cognoscit scientia visionis, vt semper praesentia & necessaria: adeoque non potest haec

proponere voluntati praescindendo a praesentia. Quare sicut non potest seipsum cognoscere per scientiam simplicis intelligentiae, abstrahendo ad existentiam actualem, ita neque potest amare seipsum amore speciali & stricte sumpto. Repugnat etiam haec praesensio ipsi obiecto. Quia cum Deus, & omnia Deo intrinseca, sint ens necessarium, & absolute necessitate, vt suae perfectionis essentialis, determinatum ad existendum; non possunt sine imperfectione & peruersitate concipi vt ens praesens ab actuali existentia, & quasi ex sua ratione indifferens ad statum praesentiae, vel absentiae, id est, existentiae vel non existentiae. Confirmatur quia non potest esse in Deo verus actus desiderij circa seipsum, & bona sua intrinseca: eo quod non potest illa considerare & proponere voluntati vt absentia: & desiderium ex natura sua supponit absentiam boni amati. Ergo non potest circa seipsum, & bona sua intrinseca, habere amorem specialem, qui supponit obiectum bonum, abstrahens a praesentia vel absentia: abstrahens, inquam, secundum se, & non tantum secundum nostram considerationem: Deus enim non amat se & sua prout a nobis considerantur, sed prout in se sunt. Abstrahere autem secundum se a praesentia vel absentia, licet non dicat negationem, dicit tamen indifferenciam ad praesentiam vel absentiam: sicut animal praesens dicit indifferenciam ad rationale vel irrationale: & ens praesens, est indifferens ad substantiam vel accidens: Atqui Deo, & omni bono diuino intrinseco, repugnat talis indifferencia, quia repugnat idem esse absoluta necessitate determinatum ad praesentiam, & tamen esse indifferens ad praesentiam vel absentiam.

Propter haec argumenta Valent. Herice disput. 13. de voluntate Dei cap. 6. censet Deum non habere amorem stricte sumptum circa seipsum, & bona sua intrinseca; id est affectum specialem qui per rationem possit a gaudio distingui, & virtualiter illud praecedat.

Contrarium tamen dicendum censeo dum Suarez lib. 3. de attrib. cap. 6. num. 7. Didaco Ruis disp. 52. de voluntate Dei sect. 1. n. 5. alijque recentioribus, qui communiter ita sentiunt, vt indicat Herice num. 20. distinctionis citatae: Antiqui autem de illa distinctione non ita expressè locuti sunt, quia haec controversia ceceper est exorta. Probatur primò ex D. Thoma q. 20. art. 1. in corp. vbi initio ait: *Necessarium esse ponere in Deo amorem. Primus enim motus voluntatis, & cuiuslibet virtutis appetitiva, est amor.* Quod autem loquatur de amore specialiter & stricte sumpto, patet ex ijs, quae subijcit paulò post: *Sunt autem quidam actus voluntatis & appetitus respicientes bonum sub aliqua speciali conditione. Sicut gaudium & delectatio est de bono praesenti & habito: desiderium autem & spes, de bono nondum adpto. Amor autem respicit bonum in communi (id est,*

Deus habet erga seipsum actum amoris specialiter dictum.

secundum se, abstrahendo ab his conditionibus) *sive sit habitum, sive non habitum. Unde amar naturaliter est primus actus voluntatis & appetitus. Et propter hoc omnes alij motus appetitus presupponunt amorem, quasi primam radicem. Nullus enim desiderat aliquid nisi bonum amatum: neque aliquis gaudet nisi de bono amato. Oium etiam non est, nisi de eo quod contrariatur rei amata. Et similiter tristitiam & caetera huiusmodi, manifestum est in amore referri, sicut in primum principium. Unde in quocunque est voluntas vel appetitus, oportet esse amorem: remota enim primo, remouentur alia. Hæc sanctus Thomas; Ex cuius verbis sic argumentor: Nullus gaudet nisi de bono amato, amore speciali distincto à gaudio, & quem gaudium velut primam sui radicem presupponit, quæ remota remouentur alia, id est, alij omnes affectus voluntatis. Atqui Deus gaudet de seipso, de quæ suis bonis intrinsicis: ergo gaudet de seipso & de bonis suis intrinsicis, vt de bono amato amore speciali, distincto per rationem à gaudio, & quem gaudium velut primam radicem presupponit, quæ remota remoueretur gaudium, & omnes alij affectus diuinæ voluntatis circa seipsum & bona sua intrinseca. Maior est tota D. Thomæ. Minor est de fide, & conceditur ab Aduersario tanquam certissima. Consequencia denique est legitime deducta.*

12. Probatur secundò ratione, quia amor specialiter sumptus, prout distinguitur à gaudio & desiderio, nihil est aliud, quàm complacentia boni, iuxta doctrinam S. Thomæ I. 2. q. 25. ar. 2. in fine corp. *Ipsa, inquit, aptitudo sive proportio appetitus ad bonum, est amor, qui nihil aliud est, quàm complacentia boni. Motus autem ad bonum est desiderium vel concupiscentia. Quies autem in bono est gaudium vel delectatio. Atqui Deus habet complacentiam suiipsum & bonorum suorum intrinsicorum: ergo Deus habet amorem specialiter sumptum circa seipsum & bona sua intrinseca. Confirmatur primo, quia Scriptura simili modo explicat Dei amorem specialem, Deoque illum tribuit, etiam circa res existentes & presentes, vt Matth. 3. *Hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui. Et Ioan. 3. Sic Deus dilexit mundum, vt filium suum unigenitum daret. Et cap. 16. v. 27. Ipse enim Pater amat vos, quæ vos me amat. Quæ & similia non possunt nisi improprie de gaudio explicari. Absurdum est enim dicere, non posse Deum amare existentem Christi humanitatem; sed tantum de illa gaudere. Confirmatur secundò, quia vbi possunt distingui obiecta formalia, possunt distingui actus voluntatis, æquæ ac actus aliarum potentiarum, qui omnium consensu distinguuntur, quotiescunque habent diuersa obiecta formalia adæquata. Atqui possunt in Deo distingui obiecta formalia, quorum vnum respondet amori speciali, alterum gaudio, non obstante necessitate presentia, & possessionis bonorum diuino-**

rum. Nam pro obiecto amoris specialis assignari potest bonum diuinum infinitum, quatenus bonum est: ita vt ametur quoque ipsa existentia necessaria, & possessio, quatenus bona simpliciter, id est, conueniens, & bene efficiens amantem. Pro obiecto verò gaudij assignari potest bonum diuinum infinitum, quæ possessum & præsens, & quatenus ratione presentia & possessionis aptum est excitare suauitatem & quietem animi iucundissimam.

Notandum enim est gaudium supra simplicem amorem, & affectum appreciationis circa bonum præsens & possessum, addere suauitatem & quietem iucundam appetitus, ortam ex presentia & actuali possessione boni, id est, conceptam specialiter ex eo quod bonum sit præsens, & iam antea possideatur: sicut desiderium, præter simplicem amorem, seu complacentiam boni amati, addit motum voluntatis ad bonum illud vt assequendum, conceptum ex consideratione quod tale bonum sit absens. Quæ de causa dicunt Philosophi, & Theologi cum D. Thomæ, gaudium versari circa bonum, sub conditione seu consideratione quod sit præsens: amorem verò specialem, circa bonum absolute, abstrahendo à presentia vel absentia, id est, absque eo quod occasione presentia vel absentia concipiatur illa suauitas in boni possessione, vel motus inquisitionis ad adipiscendum bonum absens: sed simplici affectu tendendo in bonitatem obiecti. Quæ ratione facile est distinguere amorem simplicem & specialem in Deo circa seipsum, & bona sua intrinseca. Quemadmodum enim idem bonum quæ præsens, vel quatenus absens, est sufficienter diuersum obiectum gaudij: ita etiam simpliciter & absolute spectatum quia bonum est, erit obiectum sufficienter diuersum actus amoris specialiter sumpti.

Notandum etiam est totam hanc quæstionem propositam fuisse de Deo ipso, & bonis eius intrinsicis. Nam nemo iure dubitare potest, quin Deus habeat actus amoris specialis circa bona sua extrinseca, puta circa gloriam suam & bonam existimationem sui nominis apud creaturas intellectuales, & circa bona ipsarum opera, quæ dicuntur esse Dei bona extrinseca, quatenus sunt ipsi gratia, sicut quæ in ipsius laudem & obsequium. Deus enim amat huiusmodi bona secundum se, sive presentia sint, sive non: placentque illi actus virtutum possibiles æquæ ac alia bona pure possibilis. Habet etiam Deus verum desiderium: vt multa huiusmodi bona fiant à creaturis, vt ostendimus sectione 4. num. 29. & de iisdem gaudet exhibitis & presentibus, in suumque dominium actuale transeuntibus.

Nota præterea non omnia bona Dei intrinseca esse absolute necessaria quoad omnem modum se habendi, nimirum secundum modum se habendi non-necessarium, ad obiecta contingentia, id est, secundam liberam

aut contingentem tendentiam ad illa per affectum aut cognitionem: in quibus se habendi modis facile est intelligere quomodo actus amoris specialis de illis, ut talibus, non pendeat ab ipsorum, ut talium existentia. Potuerunt enim non esse tales: id est potuit Dei voluntas aut intelligentia non ita tendere: & tamen illi placet, quod ita tendat: placeatque amore simplicis complacentiæ ille tendendi modus qui est bonus, quamuis respiciat non esset, sed quasi possibilis tantum maneret: id est, quamuis Deus non tenderet ita in obiectum, in quod de facto potuit non ita tendere.

15. Soluitur ratio dubit. initio proposita.

Ad rationem dubitandi initio propositam Respondeo, ut in Deo sit amor specialis circa seipsum & bona sua intrinseca, non debere propterea intellectum diuinum proponere huiusmodi perfectiones ut præcisas ab existentia: sed satis est voluntatem non ab illis moueri formaliter ut existentibus, & propter conditionem præsentis, & possessionis actualis, parientibus delectatione: sed secundum rationem boni simpliciter, in quo sibi complaceat. Sufficit, inquam, ad distinctionem horum actuum, quod actus amoris diuini concipiatur inadæquate ut tendens circa obiectum illud essentialiter aut necessario existens & possessum, per simplicem affectum approbationis circa talem & tantam bonitatem; non considerando quod ulterius Deus summè delectatur de tali præsentia & possessione. Quo pacto actus diuinæ voluntatis æquivaleret duobus actibus creaturarum, qui possunt circa bonum, etiam præsens & possessum, exerceri: nempe simplicis amoris, & gaudij. Neque enim semper, aut quotiescunque cogitamus de bonis nostris præsentibus & possessis, concipimus illam suauitatem affectus, quam gaudium vocamus: licet amemus illa habere, velimusque retinere. Ut è contrario non semper sentimus dolorem aut tristitiam de malis nostris præsentibus, quotiescunque illa nobis displicent actu, cupimusque ut abessent. Confirmatur: Quia si per impossibile Deus posset odisse sua bona intrinseca, & de illis tristari: alia esset ratio odij simplicis, quale nunc habet circa peccata, alia tristitiæ, id est, inquietudinis animi, & angoris circa idem obiectum. Ergo à contrario alia est ratio simplicis complacentiæ Dei circa seipsum & bona sua intrinseca, & alia gaudij ac fruitionis suauissimæ circa eadem bona.

16. Explicatur discrimen inter amorem & desiderium.

Ad confirmationem Respondeo, discrimen esse inter amorem simplicem, & desiderium. Nam desiderium supponit bonum, quod desideratur, esse verè absens, ut voluntas per affectum moueat se ad illud assequendum. At amor simplicis non supponit bonum, quod amatur, esse verè absens, aut esse verè & secundum se indifferens ad existendum, aut non existendum: sed tantum quod non concipiatur specialiter ex consideratione præsentis vel absentis, propter quam in illo seu inter appetitus quiescat, neque cum iucunditate fruatur, aut illud prosequatur. Et ad distinguendum per rationem amorem illum à gaudio & desiderio, sufficit quod non consideretur adæquate ut habens adiunctam suauitatem ortam ex consideratione possessionis boni; aut morum prosecutionis & infestationis, ortum ex consideratione absentis boni adipiscendi: sed tendat modo simpliciori in bonitatem obiecti secundum se & propter se. Deus autem, licet non sit à parte rei indifferens ut sit id quod est, & quoad totam entitatem suam sit ens absolute necessarium; non tamen necessario se habet ab æterno omni ratione vel modo intrinseco, quo nunc se habet per actus liberos & contingentes voluntatis & intellectus. Item quamuis actus diuinæ voluntatis circa seipsum, & bona sua intrinseca, sit suauissimus, & gaudium perfectissimum: potest tamen ille actus inadæquate concipi, & sub vna ratione inadæquate esse prior virtualiter altera, propter æquivalentiam & correspondentiam ad duos actus creaturarum, quorum vnus est prior altero: actus nempe purus amoris specialis, gaudio voluntatis de eiusdem boni possessione. Verumque est dicere, Deum gaudere de sua bonitate & de bonis se possessis, quia illa amat.

SECTIO III.

Utrum in Deo sit amor charitatis circa seipsum?

Nota primò, Amorem distinguere à Theologis & Philosophis in amorem concupiscentiæ, & amorem charitatis seu beneuolentiæ. Prior est, quo quis amat seipsum, & bona sua, ut sua. Posterior, quo quis amat alterum propter se, & bona illius propter ipsum, siue ob complacentiam in illius persona. Qui amor, si habet affectum similem sibi respondentem in persona amata, vocatur amicitia, id est, mutua beneuolentia. Sin minus, est amicitia tantum inchoata, quatenus deest ex alia parte affectus similis, & redamatio, quam connotat nomen amicitie.

17. Amor duplex, concupiscentiæ, & beneuolentiæ.

Nota secundò, non in questionem vocari nunc, utrum in Deo sit amor charitatis circa creaturas intellectuales. Id enim supra fact. 1. num. 5. probatum fuit. Et confirmatur, quia Deus sapius in Scripturis affirmat se diligere homines ex charitate, & sanctos passim vocat amicos suos. *In charitate perpetua dilexi te. Ierem. 11. Commendat autem charitatem suam Deus in nobis, quoniam cum adhuc peccatores essemus, secundum tempus Christus pro nobis mortuus est. Rom. 5. v. 8. Deus autem qui diues est in misericordia, propter nimiam charitatem suam, qua dilexit nos. Ephes. 2. v. 4. Abraham Dei amicus effectus est: Iudith. 8. Isa. 41. & Iac. 2. Nimis honorati sunt amici tui Deus. Psal. 138. Participes facti*

Deus amat homines amore beneuolentiæ.